

Σ Π Η Λ Α Ι Ο Ν «Α Ν Ε Μ Ο Τ Ρ Υ Π Α»
(ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ)

Ἄριθ. 1086

Ἰπὸ Κας ΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

Τὸ σπήλαιον Ἀνεμότρυπα ἀρ. 1086 εὑρίσκεται Ν. Δ. τοῦ χωρίου Πράμαντα τῆς κοινότητος Πραμάντων Ἰωαννίνων ἐπὶ τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Στρογγούλα Τσουμέρκων εἰς ὕψος 900 π. μ. ὑ. ἔ. θ. εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἀνεμότρυπα.

Ἱστορικὸν τοῦ σπηλαίου

Τὸ σπήλαιον ἦτο ἄγνωστον μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξερευνησεῶς του.

Ἡ ἀνακάλυψις του ἔγινε τυχαίως ἀπὸ τοὺς νέους Ἀποστ. Ν. Λάμπρην καὶ Θ. Κ. Καρακώσταν, οἱ ὅποιοι ἐπεφορτίσθησαν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον κοινότητος Κον Ἰ. Τσίκον ὅπως διανοίξουν ὁπὴν τινὰ ἐκπέμπουσιν ἀέρα εἰς τὴν παρὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Ἰωαννίνων — Πραμάντων τοποθεσίαν Ἀνεμότρυπα ἵνα ἐξερευνηθῇ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Πράμαντα πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ σπηλαίου Κήπων.

Οἱ ἀνωτέρω νέοι κουρασθέντες ἠθέλησαν νὰ ἀναπαυθοῦν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου τινὸς εὑρισκομένου εἰς τὴν πλαγίαν παρακειμένης χαράδρας. Αἰσθανθέντες ὁμως δροσερὸν ἀέρα προερχόμενον ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν μικρᾶς σχισμῆς, ἀντὶ νὰ συνεχίσουν τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτοὺς ἔργον διήρηναν ἐκ περιεργείας τὴν σχισμὴν καὶ ἔρποντες μὲ μεγάλην δυσκολίαν περὶ τὰ 10 μ. διεπίστωσαν εὐρὺ κοίλωμα. Ἡ ἔλλειψις φωτιστικῶν μέσων δὲν τοὺς ἐπέτρεψε τὴν συνέχισιν τῆς ἐρεύνης.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν ἀπεφασίσθη ὅπως μελετηθῇ καὶ τὸ ἀνωτέρω κοίλωμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξερεύνησις ἐπραγματοποιήθη τὴν 6ην καὶ 7ην Σεπτεμβρίου. Εἰς τὴν ἐξερεύνησιν ἔλαβον μέρος εὐγενῶς προσφερθέντες ἐκτὸς τῶν ἀνακαλυψάντων τοῦτο, οἱ κ. Παπαθεοδώρου Χ. Πολύμερος Α. καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰ. καὶ Ε. Λάμπρης ἐκ περιτροπῆς.

Προσπέλασις

Ἡ προσπέλασις τοῦ σπηλαίου γίνεται ἐκ τοῦ χωρίου Πράμαντα δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ 5 χ. μ. περίπου καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ κατηφορικῆς ἀτραποῦ 30 μ. περίπου.

Περιοχή τοῦ σπηλαίου

Ὁλόκληρος ἡ περιοχή τοῦ σπηλαίου εἶναι ὁμαλῶς κατηφορική καταλήγουσα εἰς χαράδραν μὲ ὠραιότατην πηγὴν καὶ μὲ πλουσίαν δασικὴν βλάστησιν κυρίως ἐξ ἐλάτων.

Τὸ σπήλαιον

Τὸ σπήλαιον Ἀνεμότρυπα εἶναι κοίτη ὑπογείου ποταμοῦ, ἡ ὁποία μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἔχει ἀλλάξει τρεῖς φορές στάθμην, τὸ δὲ ὕδωρ του συναντῶμεν εἰς δύο σημεῖα, κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 θαλάμους συνδεομένους μεταξύ των διὰ διαδρόμων μεγάλου μήκους θαυμασίως διακοσμημένους μὲ σταλακτίτας καὶ σταλαγμίτας διαφόρων μεγεθῶν καὶ χρωμάτων. Ἡ εἰσόδος του εἶναι στόμιον διαστάσεων 0,50 πλάτος X 0,40 ὕψος τεχνιτῶς διανοιγέν.

Ἀκολουθεῖ διάδρομος κατ' ἀρχὰς μὲν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ μετὰ πρὸς τὰ δεξιὰ μήκους 10 μ. X 1,50 πλ. ὕψος κατ' ἀρχὰς 0,30 καὶ εἰς τὸ τέλος 1,50 μετρίως διακεκοσμημένος.

Δι' ἀποτόμου καταβάσεως 3 μ. εἰσερχόμεθα εἰς θάλαμον διαστάσεων 5X2, 5X4 πλουσίως διακεκοσμημένον. Ἀκολουθεῖ διάδρομος πολὺ ἐντυπωσιακὸς διαστάσεων 25X3—4X2,5 κάτωθεν τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται τὸ κυρίως σπήλαιον πού συνδέεται μετ' αὐτοῦ διὰ κατακορύφου σχισμῆς ἐκτεινομένης καθ' ὅλον τὸ μήκος αὐτοῦ. (πρῶτη στάθμη).

Εἰς μήκος 6 μ. ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ διαδρόμου ἐπὶ τῆς σχισμῆς ἔχει σχηματισθῆ ἀπὸ πτώσιν κλαστικοῦ ὕλικου μικρὰ γέφυρα μὲ σταλαγμίτας.

Μεταξὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς γεφύρας δι' ἀποτόμου καταβάσεως 3 μ. εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν κατὰ ἡλικίαν κοίτην. Ἀκολουθεῖ θάλαμος διαστάσεων 17X8X3,5 θαυμασίως διακεκοσμημένος μὲ σταλακτίτας καὶ σταλαγμίτας. Ἰδιαιτέρως ἐντυπωσιακοὶ εἶναι οἱ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θαλάμου παραπετασματοειδεῖς τοιοῦτοι μήκους 2 μ. Εἰς τὸν ἀνωτέρω θάλαμον ἐδόθη τὸ ὄνομα «Σάλα μὲ τὰ παραπετάσματα».

Εἰς τὸ τέλος καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ θαλάμου ἐκτείνεται ἕτερος θάλαμος ἐνῶ κατὰ μέτωπον καὶ εἰς ὕψος 1,5 μ. ὑπάρχει σῆραγξ.

Ὁ ἀρ. θάλαμος «Ὁ θάλαμος τοῦ ποταμοῦ» διαστάσ. 10X13X4 εἶναι πολὺ κατωφερικός. Εἰς τὸ κατώτατον αὐτοῦ σημεῖον συναντῶμεν τὸ ρέον ὕδωρ προερχόμενον ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐξ ἑλικοειδοῦς κοίτης (τῆς τελευταίας κατὰ ἡλικίαν στάθμης) τῆς μόνης ἐν ἐνεργείᾳ, μήκους ὄρατοῦ 10 μ. XI 0,70 τὸ ὁποῖον διασχίζει ὅλον τὸν θάλαμον καὶ εἰσέρχεται εἰς ἄλλην κοίτην μήκους 24 μ. XI—1,5X0,6.

Τὸ ὕδωρ συνεχίζει τὸν ροῦν του διὰ μέσου σίφωνος, ὅποτε ἐξέρχεται μετὰ ἀπὸ 10 μ. περίπου εἰς τὴν κοίτην τῆς χαράδρας ὡς πηγὴ πλέον περὶ τὰ 20 μ. ἀριστερότερα τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου ὑδρεύουσα καὶ ἀρδεύουσα τὰ πρὸς τὰ κάτω χωρία τῆς περιοχῆς. Ὁ διάκοσμος τοῦ θαλάμου τούτου εἶναι

ἐντελῶς πρωτότυπος. Τὸ δάπεδόν του καλύπτεται ἀπὸ παχὺ στρῶμα ἀμώδους λάσπης φαιοῦ χρώματος. Οἱ τοῖχοι του εἶναι διακεκοσμημένοι ἀπὸ μαλακούς σταλακτίτας μόνον εἰς τὰ σημεία ποὺ κάτωθεν αὐτῶν διέρχεται τὸ ρέον ὕδωρ. Ὁ ἴδιος διάκοσμος ὑπάρχει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ τῆς τελευταίας κατ' ἡλικίαν στάθμης μέχρι τοῦ σίφωνος. Οἱ σταλακτίται εἶναι φαιοῦ χρώματος καὶ μαλακοὶ ἐκτιθέμενοι δὲ εἰς τὸ ὑπαιθρον ἀμέσως σκληρύνονται ὅπως οἱ σταλακτίται ἐκ σπηλαιογάλακτος τῆς «᾽Ωμορφης Σπηλιᾶς» Χαλκοπούλων Αἰτωλοακαρνανίας.

Διὰ τῆς προαναφερθείσης σήραγγος μήκους 8X1X4 ποὺ πρὸς τὰ δεξιὰ της εἰς ὕψος 2 μ. συνδέεται μετὰ τὴν πρώτην κατὰ ἡλικίαν στάθμην, εἰσερχόμεθα δι' ἀποτόμου καταβάσεως 3 μ. εἰς τὴν «Μεγάλην σάλαν» διαστάσεων 20X14X5.

Ἐδῶ ὁ διάκοσμος εἶναι πολὺ διαφορετικὸς τῶν προηγουμένων. Ὁ ὅλος θάλαμος εἶναι εἰς τὸ κέντρον του πολὺ ἀνωφερικὸς ἐξ αἰτίας ὀγκολίθου καὶ κλαστικοῦ ὑλικοῦ κατακρημισθέντων ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ διακεκοσμημένων διὰ λευκῶν λαμπάδων (τύπος σταλαγμιτῶν) μετὰ ὠραιότατα διακοσμημένους τοίχους καὶ λεκάνας (gours) μετὰ ὕδωρ καὶ ἄμμον.

Κάτωθεν τῆς ἀποτόμου καταβάσεως ὑπάρχει θαλαμίσκος διαστ. 5X5X1,5 ποὺ φιλοξενεῖ τὴν «Γραφικὴν λιμνούλαν» περιβαλλομένην μετὰ ὠραιότατον σύμπλεγμα σταλακτιτῶν καὶ σταλαγμιτῶν προσθέτον εἰς τὸ τοπεῖον ὄνειρῶδη φαντασμαγορίαν.

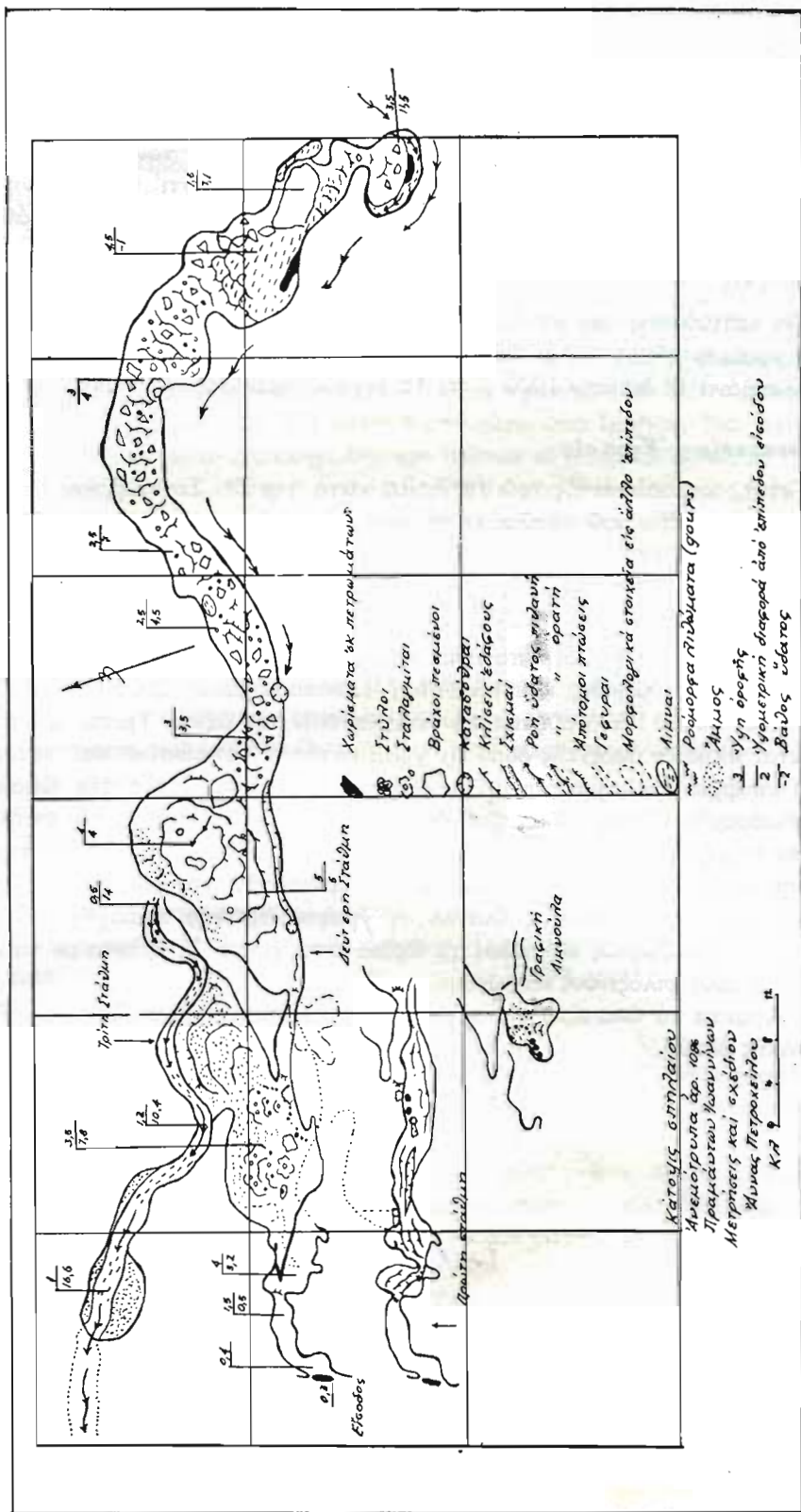
Ἀκολουθεῖ «ὁ διάδρομος τοῦ πλοῦτου» ἀνηφορικὸς διαστ. 52X5—6X4 μετὰ πεσμένους ὀγκολίθους εἰς τὸ δάπεδον πλουσιώτατα διακεκοσμημένους μετὰ σταλαγμίτας καὶ σταλακτίτας διαφόρων μεγεθῶν καὶ χρωμάτων (λευκοί, ρόδινοι, φαιοί, ἐρυθροί,) διὰ μέσου τῶν ὁποίων βαδίζοντες φθάνομεν ὡς τὸν θάλαμον τῆς «Κόκκινης λίμνης» διαστ. 9X11X4,5.

Ἡ λίμνη καταλαμβάνει ὅλον τὸ μῆκος τοῦ θαλάμου καὶ τὰ 3/4 τοῦ ὅλου πλάτους. Ὁ βυθὸς της εἶναι κεκαλυμμένος δι' ἐρυθρογῆς, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ χεῖλη τῶν λεκανῶν (Cours) ποὺ τὴν κοσμοῦν καὶ ὁ ὅποιος μετὰ τὴν κόκκιναν ἀνταύγειαν του προσφέρει ἕνα μοναδικὸ διὰ τὰ Ἑλληνικὰ σπήλαια διάκοσμο ἀφαντάστου ὠραιότητος. Τὸ ὑπόλοιπον 1/4 εἶναι κεκαλυμμένον δι' ὀγκολίθου.

Ἀκολουθεῖ κατωφερικὸς διάδρομος διαστ. 11X6X1,5—2 κατὰ μῆκος τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τεράστιος πεσμένος ὀγκολίθος χωρίζων τὸν διάδρομον εἰς δύο. Ἀριστερὰ τοῦ ὀγκολίθου ὁ διάδρομος στενὸς καὶ ἐλαφρῶς κατωφερικὸς καταλήγει εἰς μικρὰν λίμνην κρυμμένην ἀπὸ σταλακτίτας. Δεξιὰ τοῦ ὀγκολίθου ὁ διάδρομος συνεχίζει πολὺ κατωφερικὸς ὅλο μετὰ ῥοόμορφα λιθώματα (gours) μετὰ ὕδωρ διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ τελευταῖον προσιτὸν σημεῖον τοῦ σπηλαίου ὑπερβολικὰ κατωφερικοῦ διαστ. 5X8X3,5.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπανεμφανίζεται τὸ ρέον ὕδωρ προερχόμενον ἐξ ἀρ. πρὸς τὰ δεξιὰ ἀπὸ μικρὰν σήραγγα ἀπρόσιτον καὶ διοχετευόμενον μετὰ ἀπὸ ὀρατὸν ροῦν 10 μ. εἰς ἄλλην σήραγγα ἐπίσης ἀπρόσιτον.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ροῦς τοῦ ὕδατος (ἡ τελευταία κατὰ ἡλικίαν

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

στάθμη) διέρχεται υπό τον «Διάδρομον τοῦ πλούτου» ἑλικοειδῶς διὰ νὰ ἐπανεμφανισθῇ εἰς τὸν «Θάλαμον τοῦ ποταμοῦ» καὶ ἐμφανισθῇ ὡς πηγὴ εἰς τὴν παραπλεύρως τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου χαράδραν ὡς προανεφέραμεν.

Ἡ τροφοδότησις τῆς «Κόκκινης λίμνης» γίνεται ἀπὸ τὸν ροῦν μικροτέρας παροχῆς προερχόμενον ἀπὸ ὑψηλότερον σημεῖον, διότι ἡ «Κόκκινη λίμνη» εὐρίσκεται εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον ἀπὸ τὴν τελευταίαν στάθμην.

Διαστάσεις

Ἡ κατεύθυνσις τοῦ σπηλαίου εἶναι ἐκ Β.Δ.Δ. πρὸς Ν.Α.Α. Ἔχει κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν μῆκος 117 μ. Τὸ ὅλικόν μῆκος διαδρομῆς ἀνέρχεται εἰς 270 μ. καταλαμβάνει δὲ ἕκτασιν 1000 μ. τ. Τὸ μεγαλύτερον βᾶθος αὐτοῦ εἶναι 14 μ.

Θερμοκρασία—Ὑγρασία

Ἡ θερμοκρασία ἐντὸς τοῦ σπηλαίου κατὰ τὴν 7ην Σεπτεμβρίου ἦτο 16° Κελσίου ἐνῶ ἡ ἔξω τοῦ σπηλαίου τοιαύτη κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἦτο 23° Κελσίου. Ὑγρασία 100°.

Τουρισμὸς

Τὸ σπήλαιον Ἀνεμότρυπα εἶναι τουριστικὸν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Πρῶτον διότι εἶναι εὐμέγεθες καὶ πλουσίως διακεκοσμημένον. Δεύτερον διότι τὸ ρέον ἐντὸς αὐτοῦ ὕδωρ αὐξάνει τὴν τουριστικὴν του ἀξίαν. Τρίτον διότι εὐρίσκεται πλησίον ἀμαξιτῆς ὁδοῦ εἰς γραφικωτάτην τοποθεσίαν καὶ τέταρτον διότι ὑπάρχει ἀξιόλογος σύνδρομος τουρισμὸς, ὡς εἶναι ἐκτὸς τῆς ὠραιότητος διαδρομῆς Ἄρτης—Πραμάντων ἢ Ἰωαννίνων—Πραμάντων, τὸ σπήλαιον μὲ τὴν πηγὴν «Κήπων» εἰς ὠραιωτάτην τοποθεσίαν, ἡ μονὴ Κηπίνας κτισμένη εἰς τὴν κοίτην ὑπογείου ποταμοῦ μὲ τὴν κρεμαστὴν γέφυραν, ἡ μονὴ Ἄγ. Παρασκευῆς ἐντὸς δάσους ἐξ ἐλάτων, ἡ γραφικότης τῆς περιοχῆς παισιωμένη μὲ τὰ Τσουμέρκα, καὶ τέλος τὸ ὠραιότατο χωριὸν Πράμαντα μὲ τὰ κρῦα νερὰ καὶ τοὺς φιλόξενους κατοίκους.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα συνδέονται μεταξύ των δι' ἀμαξιτῆς ἢ ἡμιονικῆς ὁδοῦ.

GROTTE "ANEMOTRYPA,, (PRAMANTA — JANNINA)

La grotte «Anemotrypa» (Trou du Vent) No 1086 se trouve au Nord-Ouest du village Pramanta de la Commune de même nom du Département de Jannina, sur le versant Ouest de la montagne Strougoula, à une altitude de 900 m au dessus du niveau de la mer, à l'endroit nommé «Anemotrypa».

La grotte «Anemotrypa» c'est le lit d'une rivière souterraine laquelle, au cours du temps a changé trois fois de niveau.

Elle est composée de 7 salles liées entre elles par des couloirs d'une grande longueur merveilleusement ornés de stalagmites et stalactites de diverses grandeurs et couleurs.

Dans une salle aux dimensions $10 \times 13 \times 4$ nous rencontrons l'eau de la rivière qui coule, visible, dans une longueur de 10 m. après quoi elle continue son cours par siphon.

L'ornementation de la grotte, en général, les petits lacs formés dans celle-ci et la variété des couleurs des stalactites et stalagmites, font classer cette grotte parmi les meilleurs de la Grèce, au point de vue beauté et richesse de fantasmagorie.